

24.02.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**24 Şubat 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

24 Şubat 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 126)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Aksaray İli, Merkez İlçesi, Hamidiye Mahallesinde İlan Edilen Rezerv Yapı Alanı İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Çoğunluğu İmar Mevzuatına Aykırı Olan, Afet Riski Taşıyan, Genel Asayiş ve Güvenlik Yönünden Sakınca Teşkil Eden Yapıların Tasfiye Edilerek Ulaşım ve Altyapısıyla Birlikte Fen ve Sanat Kurallarına Uygun, Sağlıklı ve Güvenli Yaşam Alanlarının Oluşturulması Amacıyla Aksaray Belediyesi Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6855)

— Kuzey Marmara Otoyolu (3. Boğaz Köprüsü Dahil) Projesi Odayeri-Paşaköy (Bağlantı Yolları Dahil) Kesimi Sarıyer-Kilyos Karayolu Tüneli 0+000.00-0+468.11 ve 7+126.82-7+603.95 Kilometreleri Arasındaki Yol Yapım Çalışmaları Kapsamında Bazı Taşınmazların Karayolları Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6856)

— Amasya İli, Merzifon İlçesi, Ortaova Köyü Sınırları İçerisinde Bulunan Taşınmazın, Söz Konusu Alanda Bulunan Jeotermal Kaynağın Kullanımına Yönelik Çeşitli Tesislerin Yapılabilmesi İçin Amasya İl Özel İdaresi Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6857)

— Artvin İli, Yusufeli İlçesi, Yeniköy ve Çeltikdüzü Köyleri Halkının, Mezkûr Yerleşim Yerlerinin Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali Projesi Kapsamında Kalmaları Nedeniyle Sınır ve Koordinatları Gösterilen Yerlere Nakli ve Yerleştirilmeleri Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6858)

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile İlgili Karar (Karar Sayısı: 6859)

— 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Deprem Afetleri Nedeniyle Ortaya Çıkan İhtiyaçların Karışlanmasına Yönelik Olarak, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci Maddesi Kapsamında Doğrudan Temin Yoluyla Yapılacak Alımlarda Uygulanacak Parasal Limitlerin Artırılması Hakkındaki Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 6862)

— Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 6863)

24.02.2023

— Çevre ve Şehircilik Bakanlığında Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Uygulamalarında Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına Dair Esaslarda Değişiklik Yapılması Hakkında Esaslar (Karar Sayısı: 6864)

— Yeni Konut Finansman Programına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6865)

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2023/97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105)

YÖNETMELİKLER

— Deniz Turizmi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6860)

— Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6861)

TEBLİĞ

— Kapadokya Alan Başkanlığı Satın Alma ve İhale Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Kapsamındaki Parasal Limitlerin Güncellenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2023/1)

TMO'dan 440 bin tonluk arpa ithalatı ihalesi

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 440 bin tonluk yemlik arpa için ihale açtı. İhalede tekliflerin 2 Mart'a kadar toplanması öngörülüyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), buğday ve ayçiçek yağının ardından yemlik arpa ithalatına hazırlanıyor.

Bloomberg'in haberine göre, TMO 440 bin ton yemlik arpa için ithalat ihalesi açtı. İhalede tekliflerin 2 Mart'a kadar toplanması öngörüldü.

220 bin tonluk ilk partide teslimat 10 Mart-10 Nisan arasında yapılacak. Bu ilk partide İskenderun limanından 75 bin ton, Mersin ve Samsun limanlarından 50 biner ton, Derince limanından 25 bin ton, Trabzon limanından 20 bin ton teslim alınacak.

İkinci partinin ise 11 Nisan-11 Mayıs tarihleri arasında alınması planlanıyor. Bu partide İskenderun ve Mersin limanlarında 50 biner ton; İzmir, Bandırma, Derince ve Samsun limanlarında 25 biner ton; Trabzon limanından 20 bin ton teslimat gerçekleştirilecek.

Afet bölgesi tarım sektörü için 8 maddelik acil önlem çağrısı

Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) Genel Başkanı Hüseyin Demirtaş, depremden etkilenen tarım sektörüne yönelik aralarında sigorta prim ve ödemelerinin ötelenmesinin de yer aldığı birçok öneri açıkladı.

Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) Genel Başkanı Hüseyin Demirtaş Türkiye Ziraatçılar Derneği (TZD) Genel Başkanı Hüseyin Demirtaş, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Konferans Salonu'nda düzenlediği basın toplantısında depremlerin tarım sektörüne verdiği zararı değerlendirdi.

Demirtaş, depremden sonra çiftçinin yalnızca ev ve besihanelerinin değil traktör ve çeşitli aletlerinin de büyük zarar gördüğünü dile getirdi.

Bölgede tarım sektörüne yönelik önlemlerin hızlı bir şekilde alınması gerektiğine dikkati çeken Demirtaş, Türkiye genelindeki toplam 450.723 gıda işletmesinin 54.573'ünün depremden büyük zarar gören illerde yer aldığına dikkat çekti. Demirtaş, "Depremden 4.900'ü aşkın köyde yaşayan 2,5 milyonu aşkın kırsal nüfus, 2,14 milyon büyükbaş, 9,37 milyon küçükbaş hayvan olumsuz etkilenmiş bulunmaktadır. Bölgedeki tarımsal faaliyetlerden elde edilen son tahmini rakamlara göre 100 milyar TL'yi aşkın tarımsal brüt hasıla tehdit altındadır." dedi.

Demirtaş, deprem bölgesinde tarım sektörünün sekteye uğramaması için acilen atılması gereken önerileri şöyle sıraladı:

* Hayvan kayıpları ile yıkılan ahır, ağıl ve kümeslerin tespitlerine hızla devam edilmelidir. Hayvanların barınabilmesi için ilk aşamada uygun ve yeterli çadır ihtiyacı hızla karşılanmalı kısa sürede uygun dayanıklı barınaklar inşa edilmelidir.

Hayvanların yem ihtiyacını kısa süreli değil uzun soluklu olarak karşılanmalı, yaralı hayvanların tedavilerine zamanında ve hızla müdahale edilmeli, süt hayvanlarından toplanan sütlerin değerlendirilmesine devam edilmelidir.

*Bitkisel ve hayvansal üretimin kesintisiz olarak devamı doğrultusunda ek bütçe ile yetersiz olan toplam tarımsal destekleme bütçesi artırılmalı; gübre, mazot, ilaç tohum desteği verilmeli, T.C. Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri ve özel bankalardan kredi kullanana çiftçilerimizin kredi borçları faizsiz yapılandırılmalıdır.

*Üreticilerimizin Bağkur ve SSK prim ve ödemeleri ötelendirilmeli veya ilgili kurum tarafından ödenmelidir.

*Bölgede sulama alt yapısı, su depoları, yeraltı suları, sulama sistemleri kontrol edilmeli, deprem nedeniyle meydana gelen değişimler ve kayıplar tespit edilerek acilen sistemin çalışır hale getirilmelidir. Tarımsal üretim sırasında hem bitkilerin hem de hayvanların su ihtiyaçları aksamadan ve sağlıklı olarak temin edilmelidir. Aksi halde hayvan hastalıkları ve bitkilerde gelişim bozuklukları nedeniyle üretimde ciddi kayıpların yaşanacağı unutulmamalıdır.

*Depremzede üreticilere barınak besihane, yem depolarının yenilenmesinde Kırsal Kalkınmayı Destekleme Programı (KKYDP) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) ve deprem fonu kaynaklarından yararlanma konusunda öncelik verilmelidir.

*Bölgede bir taraftan çiftçiye girdi tedarik eden firmalar, diğer taraftan ürünü depolayan, işleyen ve pazarlayan sanayicilerde çiftçilere verilen destekler benzeri desteklemelerle güçlendirilmeli, biran evvel faaliyetlerine devam etmeleri için gereken yardımlarda bulunulmalıdır.

*Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere uygulanan yüzde 40'lık "hasar oluşması" zorunluluğu bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yüzde 10 ile sınırlı tutulmalı ve TMO gibi Tarım Satış Kooperatifleri de depremzede çiftçilerin elindeki depoluk ürünleri koruma altına alınmalıdır.

*Kırdan kente göçü engellemek için, kırsal alanların yaşam koşulları cazibe merkezi haline getirilmelidir.

Organikte hedef 1 milyar dolar ihracat

Organik tarım üretiminde 1.6 milyon ton ürün elde eden 49 bin çiftçinin ürünleri yıllık 500 milyon dolar ihracata koşuyor. Hedefi ikiye katlamak isteyen Türk organik sektörünün radarında Avrupa Birliği ülkeleri var.

Yeşil ve yaşanabilir bir dünya için sürdürülebilirliğin en önemli ayaklarından birinin organik üretim ve ihracatını artırmak olduğuna inanan Türk organik sektörü, dünya organik sektörünün en büyük buluşması BioFach Organik Ürünler Fuarı'nda, Türk organik gıdalarını dünyanın beğenisine sundu. Türk üreticileri dünya genelinde 121 milyar euroluk bir hacme ulaşan organik sektörden yüzde 1 pay almayı hedefliyor.

Bu yıl 14-17 Şubat 2023 tarihleri arasında Almanya'nın Nürnberg şehrinde düzenlenen BioFach Fuarı'na Türkiye Milli Katılım Organizasyonu gerçekleştirdi. Türkiye Marka standında Dünyaca Ünlü Türk Şef İbrahim Önen, Türk organik ürünleriyle; organik severlere geleneksel Türk mutfağıyla Batı mutfağının harmanlandığı birbirinden lezzetli yemekler hazırlayıp ziyaretçilerin hem gözüne hem de midesine hitap etti.

Milli katılım organizasyonu muzla 16, bireysel 26 olmak üzere toplam 42 Türk firmamız BioFach Fuarı'na katıldı. Türk firmaları yoğun olarak; kuru meyve, tahıl ve bakliyat, dondurulmuş gıda, fındık, meyve suyu ürünlerini sergiledi. Fuar, 95 ülkeden 2 bin 765 firma ve 135 ülkeden 36 bin ziyaretçiyi buluşturdu."

49 bin çiftçi 1.6 milyon ton üretiyor

Türkiye’de 49 bin çiftçinin 352 bin hektar alanda, 267 tür ve 1,6 milyon ton organik ürün üretiyor. Türkiye’de organik üretime ayrılan alanlar yüzde 1,7 ile dünya ortalamasının üzerinde. Organik üretici sayısında AB’de 3., dünyada 12. sıradayız. Ege Bölgesi organik üretim ve ihracatında lider konumda. Türkiye’nin organik ürün ihracatının yüzde 75’i Ege Bölgesi’nden gerçekleştiriliyor. Türkiye yıllık 3 milyon tona yakın organik ürün ithal eden Avrupa Birliği’nin en çok ithalat yaptığı ülkeler arasında 7. sırada.

"AB Yeşil Mutabakatına uyumlu sektörüz"

Ege İhracatçı Birlikleri Organik Ürünler ve Sürdürülebilirlik Koordinatörü ve Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Mehmet Ali Işık, Türk organik sektörünün Avrupa Yeşil Mutabakatı hedeflerine uyum sağladığını söyledi. Işık, “UR-GE ve ARGE projelerimizle günümüzde 500 milyon dolar seviyesinde olan organik ürün ihracatımızı 1 milyar dolara çıkaracağımıza inanıyoruz” şeklinde konuştu.

BioFach'da 100'den fazla etkinlik yapıldı

BioFach Fuarı’nda organik ürünler konusunda uzmanlar eşliğinde 100 kadar workshoplar, sempozyum ve müzakereler yapılırken, BioFach’ın patronluğunu yapan IFOAM (International Federation of Agricultural Movements) tarafından sürdürülen “BioFach Congress” programına yoğun bir katılım gerçekleştirildi. Fuar pandemi sonrası 2 yıllık aranın ardından kendi tarihi olan Şubat ayında düzenlendi.

Ekonomistler Merkez'in kararını nasıl yorumladı?

Merkez Bankası deprem felaketi sonrasında Kasım 2022'de ara verdiği faiz indirimlerine yeniden başladı. 50 baz puanlık 'ölçülü' indirimi sonrası ekonomistler gerek yatırım kredileri gerekse finansal koşullarda Merkez Bankası'nın daha aktif olacağı yorumları yaptı.

Şebnem TURHAN - Şenay ZEREN

Merkez Bankası, Türkiye'nin yaşadığı büyük deprem felaketi sonrası ilk Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini 50 baz puan indirerek yüzde 9'dan yüzde 8,5'e çekti. 50 baz puanı 'ölçülü indirim' olarak tanımlayan Merkez Bankası'nın kararı hem deprem hem de seçim kaynaklı enflasyonist etkileri gözettiği yorumlarına yol açtı.

Ekonomistler Merkez Bankasının faiz kararını ve karar metnindeki detayları değerlendirdi.

Yatırım kredilerinde daha aktif olabilir

TOBB ETÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Atılım Murat

Merkez Bankası'nın yaptığı sembolik bir indirim. Yüzde 57,68 enflasyon varken politika faizini 50 baz puan indirmiş, beklenti 100 iken 50 gelmiş önemi yok. Merkez Bankası en azından piyasaya deprem ortamında desteklemeye hazırız mesajı veriyor. Depremin etkilerinin değerlendirdiğini söylüyor çok da etkili olmayacağını söylüyor ki makul bir açıklama. Bir iki çeyrek görebiliriz etkisini sonrasında muazzam bir yatırım harcaması olacağı için kamu harcamalarının ve özel sektör yatırımlarının

pozitif etkilerini sonraki çeyreklerde görebiliriz. Merkez Bankası depremin etkileri gözleniyor derken enflasyon üzerinde çok fazla etkisi olmayabileceğini söylüyor.

Deprem bölgesinin Türkiye'nin tarım sektörünün payının yüzde 15 olduğunu biliyoruz, gıda fiyatları üzerinden enflasyona 5-10 puanlık katkı rahat gelir. Kamu harcamaları artacak, Hazine borçlanacak ama depremin enflasyona etkileri konusunda Merkez Bankası rahat görünüyor. Ancak enflasyon başımızı ağrıtabilecek gibi görünüyor. Destek konusunda ise uzun süredir kalkınmacı merkez tartışması var. Deprem ekonomisi çerçevesinde Merkez Bankası'nın bürünmek istediği bir rol yine bu. Bir süredir yatırım kredileri veriyorlar bunun daha fazla verileceğini ve selektif direkt deprem bölgesine yatırım odaklı olarak verilmesi öne çıkabilir. Yatırım kredisi çerçevesinde daha aktif Merkez Bankası görebiliriz.

Deprem bölgesine yönelik selektif kararlar gelebilir

Fortuna Capital CEO'su Dr. Altuğ Özaslan

Merkez Bankası, 100 baz puan indirim beklentisine karşın 50 baz puan indirim yaparak piyasayı şaşırttı. Politika faizi ile reel ve finansal piyasalardaki faizler arasındaki ilişki koptuğu için mevcut faiz seviyesinin etki alanı Merkez Bankası ile bankalar arasındaki repo ve swap fonlama maliyeti, kredi kartı gecikme ve nakit avans tavan faizi ve selektif kredi faizi ile sınırlı hale gelmişti. PPK metninde, faiz indiriminin yeterli olduğunu düşünüyoruz diyerek de arz-talep dengesizliği sebebiyle zaten sıcak olan iç tüketimin daha da fazla ısınmasını istemiyoruz deniliyor çünkü kredi kartı gecikme ve nakit avans faizleri tavanının çok aşağı gelmesi, negatif reel faizin daha da genişlediği bir ortamda iç tüketimin ateşini harlayacaktı. Her ne kadar %9 politika faizi de mevcut konjonktürde bana göre ne kadar yeterli olsa da Merkez Bankası'nın buradayız, izliyoruz ve görüyoruz demek amacıyla faiz indirim miktarını düşük tutmasını olumlu ve yapıcı bulduğumu belirtmek isterim.

Ülkemizde yaşanan vahim afetin, kısa vadede büyümeye sınırlı negatif etkileri olacağı ve orta vadede pozitif katkıları olacağı görüşüne de katılıyorum. Ocak ayındaki PPK metninden sonra da aldığım mesaj şubat ayında faiz indirimi olacağı yönündeydi, bu minvalde bugün yapılan faiz indiriminin sınırlı kalması Merkez Bankası'nın seçim sebebiyle mali genişlemenin olduğu, ihracat piyasalarımızdaki büyüme endişeleri ve enerji ithalatı sebebiyle ödemeler dengesi üzerinde risklerin bulunduğu bir dönemde, enflasyonu kontrol etmek konusunda da, ödemeler dengesine gösterdiği hassasiyeti göstermeye başladığına işaret ediyor. Metinde geçen, yaşanan felaketin etkilerinin en düşük seviyelere indirilmesi ve gerekli dönüşümün desteklenmesi amacıyla uygun finansal koşulların oluşmasını önceliklendirecektir, vurgusu da faiz kararından ziyade bölgesel olarak gerekli finansal desteklerin ve koşulların farklı şekilde sağlanacağını bize gösteriyor. Yakın zamanda TCMB'den sadece deprem bölgesine yönelik selektif yeni kararların gelebilme ihtimalini yüksek buluyorum.

Makroihtiyati önlemler ön plana çıkabilir

Coface Türkiye Ekonomisti Seltem İyigün

Merkez Bankası'nın geçen ay metinde yaptığı değişiklikle zaten faiz indirimine gitmesini bekleniyordu. Ancak depremin kısa vadede büyüme üzerindeki beklenen etkisinin aşağı yönlü olması nedeniyle, geçen toplanı sonunda oluşan beklentilerden daha yüksek bir faiz indirimine gideceğini piyasa tahmin etmişti. Metinden anladığımız kadarıyla Merkez Bankası, depremin enflasyon üzerinde de olası yukarı yönlü etkileri nedeniyle temkinli bir adım atmayı tercih etti ve bu faiz seviyesinin yeterli olduğunu takdir etti. Deprem nedeniyle gerekli dönüşümün desteklenmesine ilişkin ifade, depremin kaynak ihtiyacını artırdığına işaret ediyor. Bu kapsamda, hem para politikası hem de makroihtiyari önlemler ile mevduatların desteklenmesi ve kredilerin söz konusu dönüşümün gerçekleştirilmesi amacıyla kullanılması ön plana çıkabilir. Fakat bu ortamda, aktarım mekanizmasının işlevsel çalışmasının gerekliliği de ortaya çıkıyor. Bunun için de enflasyon beklentilerinin kontrol altına alınabilmesi lazım. 12 ay sonraki beklenti %30 civarında sabit ancak sene sonu beklentileri şubat ayında yine bozulma gösterdi. Ekonomide kullanılan kaynak vadesinin uzayabilmesi için aktarım mekanizmasının sağlıklı çalışması önem taşıyor.

İndirim deprem nedeniyle şirketlere verilen destek olarak görülebilir

Hikmet Baydar - Ekonomist

Yabancı yatırım kuruluşları 100-150 baz puan indirimden bahsederken, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) 50 baz puan indirim yaptı. Ekonomistler ikiye ayrılmıştı. Burada orta yol bulunmuş oldu. Merkez Bankası, ihtiyatlı davrandı.

Merkez Bankası, son yaptığı düzenlemelerde mevduat tavanını kaldırarak bankaların önünü açmıştı. Bankalar da faiz yükselterek, mevduatları korumak hatta artırma imkanı buldu. Deprem nedeniyle kaynak ihtiyacı arttı. O yüzden tasarruf daha önemli hale geldi. O yüzden Merkez Bankası, bir yandan indirim beklentilerine cevap verirken; diğer yandan tasarruf birikmesi konusundaki hassasiyetini de ortaya koydu.

50 baz puan indirimi de deprem nedeniyle şirketlere verilen destek şeklinde değerlendirebiliriz.

Kararın etkili olabilmesi için sektörleri destekleyici adımlar atılmalı

Murat Özsoy - Biz Finansal Danışmanlık Kurucusu

Merkez Bankası'nın küresel ve yurt içi ekonomik görünüme dair genel tespitlerinde herhangi bir değişime gitmediğini görüyoruz. Eğer deprem felaketi de olmasaydı politika faiz oranında da bir indirime gitmeyeceğini anlıyoruz. 50 baz puanlık indirim ile alakalı 'ölçülü' nitelendirilmesinin yine bu gerekçe ile örtüşmek amacıyla kullanıldığını düşünüyorum.

Merkez Bankası en basit anlamda ve yalın bir ifade ile, aslında faiz indirmeyecektim ama deprem felaketi nedeniyle gerekli toparlanmaya bir destek vermek amacıyla bunu yaptım diyor. Genel görünümde ise, mevcut enflasyonist ortama baktığımızda

bu indirimin genel ekonomik görünümde herhangi bir etki yaratacağını da pek düşünmüyorum. Bu kararın etkili olabilmesi için bankaların reel sektörün uygun maliyetler ile finansmana ulaşması konusunda kredi fiyatlamalarında da aynı paralelde sektörleri destekleyici adımlar atmaları gerekiyor.

Depremi etkilerini sadece 10 ilimiz ile sınırlı kalmayacağını, tüm ülke genelindeki tedarik zincirlerini de etkileme riskini de göz önüne alırsak, finansmana erişim konusunda ülke genelinde topyekün bir eylem planı uygulanması gerekiyor. Merkez Bankası “Depremi 2023 yılının ilk yarısındaki etkileri yakından takip edilecektir” derken de bu konuda durumun takipçisi olacağı mesajını vermiş oluyor diye düşünüyorum. Faiz indirimi genellikle deprem ile ilişkilendirildiği için de haliyle 50 baz puanlık indirimin bankaların hisse fiyatlarındaki sınırlı yukarı yöndeki hareket haricinde faiz kararı ardından piyasada çok ciddi etkiler gözlemlenmediğini de söyleyebilirim.

Merkez Bankası'nın rezervlerinde 2 haftada 5.7 milyar dolar gerileme

Merkez Bankası'nın net uluslararası rezervleri son iki haftadır düşüş gösterirken; 17 Şubat itibarıyla itibariyle 21 milyar 397,7 milyon dolara geriledi.

İSTANBUL / EKONOMİ

Merkez Bankası'nın net uluslararası rezervleri 17 Şubat itibarıyla itibariyle, bir önceki haftaya göre 3 milyar 40 milyon dolar düşüş ile 21 milyar 397,7 milyon dolara geriledi. 3 Şubat haftasında 27 milyar 92 milyon dolara yükselen IMF tanımlı net uluslararası rezervler son iki haftadır düşüş gösteriyor. 10 Şubat haftasında 2 milyar 654 milyon dolar azalan net rezervler geçen hafta da 3 milyar 40 milyon dolar azaldı. Böylece iki haftada net uluslararası rezervler 5.7 milyar dolar geriledi.

Geçen yıl temmuz ayı başlarında 6.1 milyar dolara kadar gerileyen ve 20 yılın dip seviyesini gören net rezervler Merkez Bankası'nın aldığı döviz rezervini artırıcı çeşitli önlemlere rağmen ancak dalgalı bir toparlanma sergiledi. Net rezervler geçen yılı 27.54 milyar dolar ile tamamlamıştı.

Toplam rezervler 122.6 milyar dolara indi

Merkez Bankası haftalık verilerine göre Merkez Bankası toplam rezervleri 17 Şubat haftasında bir önceki haftaya göre 3 milyar 39 milyon dolar azalarak 122 milyar 599 milyon dolara geriledi. 17 Şubat itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 2 milyar 241 milyon dolar azalışla 73 milyar 389 milyon dolara indi.

Brüt döviz rezervleri, 10 Şubat'ta 75 milyar 630 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu. Söz konusu dönemde altın rezervleri 797 milyon dolar azalarak 50 milyar 7 milyon dolardan 49 milyar 210 milyon dolara düştü. Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 17 Şubat haftasında bir önceki haftaya kıyasla 3 milyar 39 milyon dolar azalışla 125 milyar 638 milyon dolardan 122 milyar 599 milyon dolara geriledi.

Yardım götürmek yetmez üretimi oraya taşıyalım

TÜRKONFED'in bundan birkaç yıl önce deprem ve afet yönetimi konulu toplantı yaptığı Hatay bugün neredeyse tamamen yıkılmış durumda. Başkan Süleyman Sönmez, depremleri bölgede yaşadı ve şahit olduklarını, kurdukları kriz masası ile yaptıklarını ve çözüm önerilerini DÜNYA Gazetesi'ne anlattı.

Özlem ERMİŞ BEYHAN

Deprem bölgesindeki tüm illeri gezen, oradaki 36 OSB'nin en az yarısında görüşmeler yapan, 4 depremi de bölgede yaşayan Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) Başkanı Süleyman Sönmez, yaşadıklarını DÜNYA Gazetesi'ne anlattı. Sönmez, "Kenti ayakta tutacak insandır. Yardım taşımak yetmez, üretimi bölgeye taşımamız. Deprem bölgesinin insanını orada tutabilmek gerek ama bugün büyük bir göç var, fabrikaların 3 çalışanından 2'si yok" dedi. TÜRKONFED Başkanı ekledi: "Sadece deprem bölgesi değil Türkiye için de bundan sonra yapılacaklar çok önemli."

Bu model örnek olmalı

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, memleketi Adana'da yaşadı depremleri. İlk depremi evinde, ikinci depremi ise ofisinde kurduğu TÜRKONFED kriz masasında yaşadı Başkan Sönmez. "Olayın şokunu ilk atlatan kurumlardan biri idi TÜRKONFED. Bu konuda ciddi bir hazırlığımız olduğu için çok hızlı harekete geçebildik.

300'ün üzerinde derneğimizle, tüm ilçelerde olmamızın yararını bir kez daha gördük. Yerelden hızlı haber alıp destek sağlama fırsatımız oldu. Doğru bilgi alabildik, zaten sahada olup depremi yaşayan insanlar olarak 'geçmiş olsun'dan ziyade aman burada şu var, burada su ihtiyacı olacak ya da kurtarma çalışmaları için küçük araçlar gerekecek diyebildik" dedi.

İkinci deprem sonrası hemen bir kriz masası oluşturulduğunu, Habitat, SEDEFED, TÜSİAD gibi kurumlarla koordineli çalışarak hızla aksiyon aldıklarını söyledi Sönmez. "Asla TÜRKONFED'i öne çıkarmak için söylemiyorum ama bu kurumun bu afette nasıl harekete geçtiğine bakılmalı, tüm kurumlar böyle olmalı. Hazır olmalı, akılla sahaya hızla inmeli" dedi.

İhracata katkısı 40 milyar dolar

Sönmez şöyle konuştu: "OSB'lerde durum daha iyi, yüzde 25 gibi bir zarar var ama küçük sanayi siteleri, kent merkezleri maalesef yok. Yan sanayii de orada hareketlendirmek gerek. Üretim deseni geniş ama önce yaşamsal taraftan bakmamız lazım. Şu anda her şey lojistikle gidiyor oraya, TIR'larla geliyor ama bu sürdürülebilir değil. Hemen o bölgenin kendi kendine yetmesini sağlamak lazım.

Elbette destek alacak ama oradaki beşeri gücü kaybetmemek lazım. O bölgenin ihracatı 20 milyar dolara yakın ama aslında ihracata katkısı 40 milyar doların altında değil. Adım adım gezdim o bölgeyi. Patronunu kaybeden işçi var, işçisini kaybeden patron var. Orada kurtardığımız çocuklar var, şantiyelerimizde bakıyoruz, üniversiteyi bitirene kadar okutacağız...

Sürdürülebilir yaşam alanları yaratmak zorundayız bölgede. Bununla ilgili de çalışıyoruz." TÜRKONFED Başkanı, Türkiye'deki tüm binaların güçlendirilmesinin büyük bir maliyet gerektirdiğini anlattı: "450 milyar dolar gerekiyor tüm binaların güçlendirilmesi için. Kent planlarken jeofizikçilerle, kent planlamacılarla birlikte çalışılmalı, hiçbir sektör de itibarsızlaştırılmamalı. Bizim yapı şeklimizi değiştiremez, bazı bölgelerde daha hafif binalara yönelmemiz, doğru kurgu ve planlarla kentleri inşa etmemiz lazım."

Bugün 13 milyon insan sokakta, 1.3 milyon evsiz

"Çadır kentler ve konteyner kentler kaçınılmaz. Şu anda 15 milyon insanın 13 milyonu sokakta, arabasında, yolda, orada burada... Tedirgin. Bu 13 milyonun yüzde 10'u olsa bile, ki fazlası var, acil barındıracak 1.3 milyon kişiye konteyner ihtiyacı var. Bunun için doğru yerleşkeler yapmak lazım. Sanayi bölgelerinde bunu yaparsak üretim kenti kalkındırır yaşıtır.

Sanayisi gelişmiş bir bölge orası. Moral motivasyon yönünden katkı sağlar. Sanayi bölgeleri eşleştirildi. Şimdi kentin yan sanayisi küçük sanayisi yeniden hayata

geçmesi lazım. Şimdi onlara yönelik bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. 36 OSB'nin en az yarısına gittim.

Görüştüğümüz işadamlarının tamamı, çalışanlarının yüzde 30'unun ancak kaldığını söylüyor. Bundan sonra yakınında sağlık hizmeti sunulan, kreşi , sosyal alanları bulunan yerleşkeler yapmak lazım. 5-6 ay uzun zaman, orada sürdürülebilir bir hayat kurmak gerekiyor. TÜRKONFED olarak bir proje başlatıyoruz, SEDEFED ve Habitat derneği ile ortak sürdürülebilir yaşam alanlarını sağlayacağız. Tasarımı bitti. İkinci adım ise kalıcı konutlar. Alan açılırsa bu konuda tecrübeli kurumlarla sahadaki eksik tamamlanacaktır.”

İlk günler yaşanan kaos çok acı bir tecrübe oldu

“İlk iki gün çok ağır hareket edildi. Kamu dondu kaldı eleştirileri yapıldı. Siz nasıl yaşadınız o süreci?” sorumuza TÜRKONFED Başkanı şu yanıtı verdi:

“Deneyimlerimizi tecrübeye dönüştürmemiz, bir daha yaşanmaması için önlem almamız lazım. Burada kamunun ve özel sektörün tamamının bunu yapması gerek. Bu hafızayı taşımamız lazım. Bu tecrübeyi kurumların mutlaka kendine ders olarak alması gerekir, her ay çalışanlarına bir daha anlatması lazım. Bu tip afetlerde ilk saatlerde hızla hareket ettiğinizde can kaybını azaltıyorsunuz. Bir kaos yaşanırsa ki yaşadık, bu da çok acı bir tecrübe olarak hayatımıza girdi.”

2023 yılını eksi bir büyüme ile kapatabiliriz

Başkan Sönmez ekonomide deprem etkisine dair şu analizi paylaştı: "TÜRKONFED olarak Kahramanmaraş merkezli depremlerin ekonomik etkilerine yönelik bir ön değerlendirme raporu hazırladık. Buna göre bu depremler 84,1 milyar dolarlık mali hasar yaratacak. Bu 84.1 milyar dolarlık kaybın 10,4 milyar doları milli gelir kaybı, 2,9 milyar doları da iş günü kaybıdır. 2023 yılı büyümesinde üretim ve iş günü kaynaklı yüzde 1.6 ile 1.7 arasında negatif bir baskı oluşacağını öngörüyoruz.

Konut stoku ve yapım kayıpları ile birlikte büyümenin 2023 yılında yaklaşık 4 puanlık bir kayıp yaşaması mümkün. Yılı eksi bir büyüme ile kapatabiliriz. Nitekim 1999 ile izleyen 3 yılda ortalama büyümede depreminin yarattığı ekonomik kayıp eksi 6,7 puan olarak yansımıştı. Bunda elbette kriz ortamı, kamu maliyesi, kurumsal kapasitenin kullanımı ve ekonomik aktivitelerde etki etti ancak en büyük etken depremdi. Ön tespitlerimizi paylaştığımız çalışmamızın ardından kapsamlı bir deprem sonrası “Ekonomik Toparlanma” raporunun hazırlıklarına da başladık.”

Dönüşümü 'rezerv alanları' hızlandırır

“Türkiye’nin bana göre şu anda en önemli konusu, birinci meselesi kentsel dönüşüm” diyor TÜRKONFED Başkanı. Ancak kentsel dönüşümün önünde çok önemli engeller var. Örneğin kiralar bu seviyedeyken insanlar nasıl evlerinden çıkıp o süreci geçirecek? Sönmez, “Aslında kentsel dönüşüm yasası yeterli ama uygulama

noktasına yerel yönetimlerle merkezi yönetimin biraz daha kararlı bir eşgüdüm uygulaması lazım.

Sorun uygulamada” dedi. Ödenemeyecek kiralara karşı da bir önerisi var. Deprem sonrası Elazığ’a gittiğini anlatıyor Sönmez. Orada insanların kiralık ev bulamadığını, yıllık kirası 15 bin lira olan evlerin aylık kirasının 10 bin tl’ye kadar çıktığını, bu dönemde fırsatçılık yapanlara izin verilmemesi gerektiğini belirtiyor.

Kentsel dönüşümün hızlanması için rezerv alanlar kurulması gerektiğini anlatan Sönmez, dönüşüm sürecinde insanların bu alanlara taşınabileceğini, bitince dönüşmüş evlerine geri dönerek o alanı yeni dönüşüm içindeki maliklere bırakabileceğini anlatıyor ve ekliyor: “Bu süreçte yerel yönetimle merkezi yönetim ve sivil toplum ile özel sektörün işbirliği büyük kıymet taşıyor. Kentsel dönüşümü tek başına çevre ve şehircilik bakanlığı çözemez. Ortak aklı mutlaka çalıştırmak gerek.”

İneğini bırakmayan teyzeye destek gerek

“Orada kalan insana teşvik değil, karşılıksız destek verilmesi gerek. Teyzem kalmış orada, ineğini bırakmamış. Sağıyor çevresine süt dağıtıyor, oraya katkı sağlıyor, gitmeyi reddediyor. Devletin de o teyzeye teşvik değil karşılıksız geri ödemesiz destek veriyor olması gerek.

Türk insanının ruhunda girişimcilik ve iyilik var; biz yeniden yaşatırız yeter ki destek verin. Enkaz altında borcunu söyleyen var, bu insanlara acil destek gerek. OSB’lerin hedefi Mart ayı içerisinde üretime başlamak olsa da bunun gerçekleştirilmesi için barınma, tedarik, ham madde ihtiyaçlarının karşılanması, ulaşım ve enerji dahil altyapı sorunlarının çözülmesi ve ciddi bir destek mekanizmasının devreye alınması gerektiğini düşünüyoruz.”

Hala çok eksik var, şunu yaptık diye anlatamam

"Depremi yaşamış bir işadamı olarak, şu an işletmelerim durdu, günde sadece 2 saat mesai yapıyoruz, o da çalışanlarımızın durumuna bakmak için, kalan sürede deprem bölgesi ile ilgileniyoruz. 30 federasyon ve 300’ün üzerinde dernekle yardım için çalışıyoruz. Kaç TIR gitti bilemiyoruz. O kadar çok şey yaptık ama anlatmak istemiyorum çünkü yetmiyor. Yetseydi çıkıp anlatayım, ama çok fazla eksik var şu an. Samandağ yok, Gölbaşı yok, Pazarcık yok... Deprem sonrası daha 24 saat olmamıştı, yarın sokaklara giremeyeceğiz diyerek TIR'lara su yükleyip yolladık.

Adana’yı lojistik merkez haline getirdik, aktarma istasyonu haline getirdik ve yardımları burada oluşturduğumuz depolardan yönlendirdik. Yardım ekiplerinin, arama kurtarma ekiplerinin taşınmasında destek verdik. Meksika ve Japonya’dan gelen arama kurtarma ekiplerini Birleşmiş Milletler ekibini biz taşıdık. Tüm kamu ile koordineli çalıştık bugüne kadar, bundan sonra da iş dünyasına ve sivil topluma biraz daha alan açılması önemli. İş insanları planlamayı biliyor. İş makineleri kadar küçük

24.02.2023

araçlara ihtiyaç var dedik ilk gün, küçük el aletlerine ihtiyaç var dedik ve hemen bölgeye sevk ettik."

Göç nedeniyle Mersin de çadır istiyor

Adana, Mersin şimdi bizden yardım istiyor çünkü 400 bin insan bu bölgelere göç etti. Çadır istiyorlar. İzmir'e de Ankara'ya da giden var. Bu depremde bu ülkenin her yaştan ve kesimden insanları büyük bir sınav verdi. Çok muazzam bir ülkede yaşıyoruz, çok yardımseveriz. Büyük bir birlik ve fedakarlık ortaya konuldu. Bundan sonrası için de umuda ve beraberliğe ihtiyacımız var.

Depremzedeler nasıl oy kullanacak? Bakan Bozdağ'dan açıklama

Adalet Bakanı Bozdağ afet bölgelerinde nasıl oy kullanılacak tartışmalarına ilişkin, "Kimin nerede nasıl oy kullanacağı bizim seçim kanunlarımızda hepsi yazıyor. Bunu herkes biliyor. Bunun için yeni bir kanun yapmaya gerek yok. YSK'nın aldığı kararlar burada da geçerlidir." dedi.

Bakan Bozdağ, Kahramanmaraş merkezli 11 iyi yıkan depremlerle ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi. Depremlerden sonra başlatılan soruşturmalarda 171 kişi hakkında tutuklama kararı verildiğini belirten Bozdağ, "Yıkılan binalarda sorumluluğu olan kim varsa, görevi ne olursa olsun adalet terazisinde tartılacak." dedi.

Bozdağ'ın açıklamaları özetle şu şekilde:

"Deprem soruşturmalarında 583 şüpheli hakkında işlem yapıldı, 171 kişi hakkında tutuklama kararı, 197 kişi hakkında adli kontrol kararı verildi. Yakalama kararı 77 kişi hakkında çıkarıldı, gözaltı talimatı verilen 49 kişi, gözaltında olan 14 kişi. Yurt dışında olduğu tespit edilen 2 kişi, ölen 11 kişi var, ifadeleri alınan 62 kişi olduğunu görüyoruz.

Tutuklu 171 kişiden 78'inin müteahhit, 64'ünün yapı sorumlusu olduğunu görüyoruz. Yapı sahibi 11 kişi, binada değişiklik yapan 18 kişi var. Hakkında adli kontrol

verilenlere baktığımızda 70 müteahhit var, yapı sorumlusu 78, yapı sahibi 21, binada değişiklik yapan 28 kişi. Ayrıca inşaatın ustası, inşaat teknikeri, yapı ruhsatı düzenleyen, yapı kullanma izni veren, denetimi yapan ve burada sorumluluğu ve imzası bulunan kim varsa bunların hepsi soruşturmaların kapsamındadır ve bunların sorumlulukları ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

'Delillerin karartılması mümkün değil'

Şu ana kadar enkazdan bilirkişi incelemesi için numune alma çalışması Diyarbakır, Adana, Şanlıurfa, Gaziantep ve Kilis'te tamamlandı, üç ilimizde devam ediyor. Bölge sınırlamasını da kota sınırlamasını da kaldırdık. 81 ilden bilirkişi gönderdik. Delillerin karartılması mümkün değil. Vatandaşın başvuru yapmasına gerek yok.

Vatandaşlarımız şahitlik edebilir. İnsanlarımızın öldüğü ya da yaralandığı binalarla ilgili delillerin toplanması resen yapılıyor. Eğer ölüm ya da yaralanma yoksa delil tespiti için başvuru yapmak gerekiyor. Ağır, orta hasarlı binalara dair vatandaşlarımız itirazını yapabilir. Bölgede görev yapan savcıların depreme muhatap olduğu için başsavcımızın başkanlığı adına biz Türkiye'nin değişik yerlerinden pek çok savcığı görevlendirdik. Çünkü çok bina yıkıldı. Her bina ayrı bir davaya konu olacağı için ilave Cumhuriyet savcısına ihtiyaç olacaktır. Bundan sonra da gerekli yerlere görevlendirilecektir.

Yakınlarını kaybedenlerin referans numune vermesi gerek

Vatandaşlarımız DNA verdiyse, hızlıca en erken 5 saatte sonuç alınıyor. Ama bazen bu yetmeyebiliyor. Minimum 5 saat, azami 3 gün içerisinde bu DNA verileri üzerinden ölen kişiye dair bir raporlama yapılıyor. Eğer onların yakınları müracaat etmişse, referans numuneler alınmışsa ve incelenmişse bunlar eşleştiriliyor. Sonra bunlar ailelerine teslim ediliyor. Parmak izi alınarak da bu yapılabilir. Böylece kimliklerin tespiti yapılabilir. Şu anda da bu konuda yoğun mesai yapılıyor. Büyük ölçüde tamamlandı. Geriye kalanların birkaç gün içerisinde biteceğini tahmin ediyoruz. Referans numuneler geldikçe, geriye kalanlar da yapılacaktır. Yakınlarını kaybedenlerin referans numune vermesi gerekiyor. Bu konuda da çağrı yapmış olayım. Her enkazla ilgili bilirkişi incelemesi yapılıyor. Her enkaz önce bilirkişi heyeti inceleme yapıldıktan sonra kaldırılıyor. Toplamda 659 bilirkişi bölgede faaliyet yürütüyor.

İmar affı konusunda anayasal değişiklikte fayda var

Anayasal düzeyde bazı konularda af çıkarılamayacağına dair hükümler var, o zaman anayasal düzeyde bir düzenleme yapıldığı takdirde bu kalıcı olabilir. Belki 'imar affı çıkarılamaz düzenlemesini' veya 'imarla ilgili suçlarda ceza alanın affı cihetine gidilemez', bunu anayasal düzeyde tartışmak, değerlendirmek, Meclisin de bu anlamda Anayasa'yı değiştirmedikçe adım atamayacağı bir düzenlemeyi tartışmakta elbette fayda vardır. Bu konuda anayasal düzeyde bir değişiklikte ben kendi adıma söylüyorum, böyle bir değişiklikte Türkiye açısından fayda vardır, yarar vardır. Yaşadığımız bu tecrübelerde bu konuların artık Türkiye'nin gündemine gelmemesi gerektiğini gösteriyor. Bunu gündeme sokmayacak şey de anayasal engeldir.

İmar mevzuatımızın gözden geçirilmesinde fayda var daha caydırıcı neler yapılabilir biz Adalet Bakanlığı olarak bunun üzerine çalışıyoruz. Zaman aşımı olayı da çok fazla tartışılıyor. Zaman aşımı fiilin olduğu andan itibaren başlıyor. Binaların eski olması, zaman aşımı olacağı anlamına gelmiyor çünkü başlangıç olarak depremin olduğu tarih alınıyor.

Depremzedeler nasıl oy kullanacak?

Biz bugüne kadar seçimle ilgili bir gündem yapmadık. Seçimle ilgili en ufak değerlendirme yapılmadı. Ama maalesef Türkiye'de bu kadar acı arasında seçimi gündem yapan ve böyle bir gündem AK Parti ve MHP'de varmış gibi algı uyandıranlar çıktı. Bunları kınamak istiyorum. Türkiye'nin daha önemli işleri var. 'Seçim ne olacak, nasıl olacak?' diye bir değerlendirme yapmayı saygısızlık olarak görürüm. Neyin ne olacağı yasalarımızda yazıyor. Herhangi bir yoruma yer verilmeyecek şekilde belli. Bunların hepsi seçim kanunumuzda yazıyor. Her şey açık ve ortada. Böylesi bir zamanda daha fazla değerlendirme yapmayı doğru bulmuyorum.

Deprem bölgesinden ayrılanlar nasıl oy kullanacak?

Kimin nerede nasıl oy kullanacağı kanunumuzda açık açık yazıyor. Onun için yeni bir kanuni düzenlemeye gerek yok. YSK'nın daha önce aldığı kararlar var. Herkes meskun olduğu yerde oyunu kullanacak. Seçim listeleri yayınlandığında, askıya çıktığında, o askıda insanların itirazı varsa itiraz edecek, adres değişikliklerini işleyecek ve ona göre oy kullanacaklar yani bunlar için yeni bir düzenlemeye o yüzden ihtiyaç yok. Mükerrer oy kullanma ihtimali yok. Deprem bölgesinde sandıkların nereye kurulacağına YSK karar verecek. YSK kurmak isterse ona bakacaktır.

Faiz indirim hızında 'büyük' yavaşlama!

Alaattin AKTAŞ

24 Şubat 2023 Cuma

✓ **Politika faizinde herhalde yumuşak iniş senaryosu uygulamaya konuldu. Faizde üç yıl aradan sonra ilk kez 1 puanın altında bir hareket görüldü. Kasım ayında yüzde 9'a indirilen faiz, bu kez yarım puan aşağı çekilerek yüzde 8.5 olarak belirlendi.**

En son 22 Mayıs 2020 tarihinde böyle küsuratlı sayılabilecek küçük bir faiz indirimiyle yetinilmişti. O tarihte Merkez Bankası'nın politika faizi yüzde 8.75'ten yüzde 8.25'e indirilmişti. Sonrasında hiç 1 puanın altında hareketler olmadı. Küsuratlı sayılabilecek sayılarla hiç uğraşmadık.

Merkez Bankası'nın politika faizinde dün ise yine yarım puanlık bir indirim yapıldı. Aslında bu yarım puanı "Faiz indirim hızında büyük yavaşlama" olarak okumak da mümkün. En düşük hareketler bile 1 puan iken bu kez yarıya inildiğine şahit olduk.

Gerçi kendi içindeki hareket olarak düşününce bu yarım puan hiç de "fena" bir oran değil. 9'dan 8.5'e inildiğinde yaşanan hareket, örneğin 19'dan 18'e inildiğindeki hareketten daha fazla.

Hem "yumuşak" iniş yapmak, sifıra birden yaklaşmamak gerek!

Merkez ne diyor?

Politika faizinin sabit tutulduğu dönemlerde Para Politikası Kurulu'nun metnini okumaya pek gerek duymuyordum ama bu kez okudum. Çünkü bu yarım puanlık indirim için ne gibi gerekçeler ortaya konulduğunu merak ettim.

Açıklamada, içeriğinde nelerin olduğunu pek bilemediğim bütüncül politikalardan söz ediliyor. İşte bu politikaların desteğiyle enflasyonun seviyesinde ve eğiliminde iyileşme görülüyormuş. (Sakın bu baz etkisi olmasın!) Şimdi depremin yol açtığı arz-talep dengesizliklerinin enflasyon üzerindeki etkileri yakından izlenmeye başlanmış.

Sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış eğiliminin sürdürülmesi açısından finansal koşulların destekleyici olması bu aşamada daha da önem kazanmış. İşte Merkez Bankası da bunun için politika faizinde yarım puanlık indirim kararı almış. Bu ölçülü indirimle oluşan para politikası duruşunun fiyat istikrarı ve finansal istikrarı koruyarak deprem sonrası gerekli toparlanmayı desteklemek için yeterli olduğu değerlendirilmiş.

Şunu da eklemekte yarar var:

Merkez Bankası depremin yakın vadede ekonomik aktiviteyi etkilemesini beklemekle birlikte orta vadede Türkiye ekonomisinin performansı üzerinde kalıcı bir etkiye bulunmayacağını öngörüymüş.

Umarız öyle olur, umarız Merkez Bankası haklı çıkar.

KKM 1.5 trilyon liraya ulaştı

Kur korumalı mevduatta DTH dönüşümlüler için faiz tavanının kaldırılması bu hesaplara her hafta rekor kırdırıyor.

KKM, 17 Şubat'ta 1.5 trilyon lirayı buldu. Bir haftada kaydedilen artış 17 milyar lira.

Kur korumalı hesaplar, Merkez Bankası'nın politika faizine bağlı olarak faiz tavanının yüzde 12'ye inmesinin ve dövizin ek bir getiri sağlamıyor olmasının etkisiyle bir ara hızla azaldı. Bu hesaplar, 6 Ocak itibarıyla iki haftada tam 93 milyar lira geriledi.

Bu gerileme ekonomi yönetimini yeni arayışlara yöneltti ve KKM'den çıkacak paranın fiziki olarak dolara yönelebileceği kaygısıyla DTH dönüşümlü hesaplarda faiz tavanı kaldırıldı.

İşte bu kararlar birlikte artışa geçen hesaplar 17 Şubat'ta şimdiye kadarki en yüksek düzeye çıktı. KKM, 17 Şubat'taki 1.5 trilyon liralık düzeyiyle, dip yaptığı 6 Ocak'a göre tam 130 milyar lira arttı.

Faiz tavanı yüzde 11.5'e geriledi

Merkez Bankası'nın politika faizinin yüzde 8.5'e çekilmesi kur korumalı mevduat faizini de etkileyecek.

TL cinsinden açılan KKM için faiz tavanı artık yüzde 11.5 olacak.

Bankalar DTH dönüşümlü hesaplara ise politika faizi taban olmak üzere diledikleri faizi uygulayabiliyor. Bu faizin toplamda yüzde 25'e doğru yol aldığı biliniyor.

Bazı bankaların ise çeşitli enstrümanlar yaratıp faiz olarak politika faizini, yani bundan sonrası için yüzde 8.5'i uygulayıp bunun üstüne döviz bazında bir takım getiriler avantajlar sağladıkları biliniyor.

DTH'den KKM'ye...

Bu arada döviz tevdiat hesaplarındaki azalma sürüyor.

Merkez Bankası verilerine göre yurt içi yerleşiklere ait döviz tevdiat hesapları 10-17 Şubat haftasında 2 milyar dolar daha azaldı.

Bu tutarın 1.2 milyar doları tüzel kişilerin, 775 milyon doları da gerçek kişilerin hesabındaki azalmadan kaynaklandı.

Döviz kurlarında en azından seçime kadar kayda değer bir artış olmayacağı, belki de hiç artış olmayacağı düşüncesinin zihinlerde iyice yer etmesi vatandaşı KKM'ye yöneltiyor. Bankada döviz olarak duran paraya öyle önemli bir faiz verilmiyor. Dövizi KKM'ye dönüştürmek ise kur arttığı takdirde hem bu gelirden mahrum olmamak, hem de bir anlamda döviz faiz elde etmek demek. Şu aralar bazı bankaların DTH dönüşümlü KKM'de faizi yüzde 25'e kadar çıkardıklarını belirttim. En azından yüzde 20-25 arası faiz var. Kur yıllık bazda bu oranın üstünde artarsa kur farkı alma olanağı da var. Dolayısıyla döviz hesaplarından KKM'ye yönelişin hız kazanarak devam edeceği beklenmeli.

İstanbul'da 23 yıllık gecikme

Naki BAKIR

24 Şubat 2023 Cuma

Uzmanların uyarılarına göre “beklenen büyük İstanbul depremi” için süre giderek daralırken, 1999 Marmara depreminin üzerinden 23 yıl geçmiş olmasına rağmen Türkiye hala, yeterli yol alınamayan “kentsel dönüşüm”ü konuşuyor.

17 Ağustos 1999'da Gölcük merkezli 7,4 şiddetli deprem İstanbul ve çevre illerinde büyük yıkıma yol açmış, 2010 yılında yayımlanan Meclis Araştırması Raporu'na göre 18 bin 373 kişi yaşamını yitirmiş, 48 bin 901 kişi ise yaralanmış, çok sayıda kişi engelli duruma gelmiş, 285 bin 211 ev, 42 bin 902 iş yeri hasar görmüş, çöken 133 bin 683 bina nedeniyle yaklaşık 600.000 kişi evsiz kalmıştı.

11 ilde büyük yıkıma yol açan son depremlerin ardından, İstanbul ve çevresinde beklenen asıl büyük deprem için yeniden farkındalık oluşurken, çeşitli uzman ve kuruluşlar, bunun her an yaşanabileceği ve şiddetinin 7'nin üzerinde olacağı konusunda görüş birliğinde.

Hazırlıkların yetişmemesi durumunda büyük depremin tüm çevre iller ve genel olarak ülke açısından büyük ekonomik ve sosyal yıkıma yol açacağı uyarısı yapılıyor. Çeşitli kamu kuruluşlarınca 1999'dan bugüne fiziki yenilenme ve diğer deprem önlemleri kapsamında yapılan çalışmalarda belli bir yol alınmakla birlikte, İstanbul ve Türkiye'nin, başta kentsel dönüşümde olmak üzere beklenen yeni büyük depreme tam hazırlıklı olmanın gerisinde kaldığı görülüyor.

23 yıldır dönüşemeyen kent

TÜİK verilerine göre 2021 itibarıyla İstanbul'da 5 milyona yakın hanenin bulunduğu binaların yarısından fazlasının yapım tarihi, 1999 depremi sonrası yeni deprem yönetmeliğinin hazırlandığı 2000 yılı öncesine uzanıyor. İBB tarafından 2018 yılında gerçekleştirilen revizyon çalışmasında beş farklı yöntemle yapılan deprem tehlike ve risk senaryoları ile İstanbul'da deprem riski ölçülen toplam bina sayısı 1.166.330 olarak açıklanmış, bunlardan ağır hasar görecekt bina sayısının 194 bin olduğu ve buralarda oturan 3 milyon dolayında kişinin evsiz kalacağı belirtilmişti.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın en son verilerine göre ise İstanbul'da hayata geçirilen kentsel dönüşüm kapsamında bugüne kadar 39 ilçede toplam 695 bin konut yenilendi, 93 bin konutun ise dönüşümü devam ediyor. İstanbul'da Fikirtepe, Esenler, Gaziosmanpaşa, Kağıthane Yahya Kemal, Zeytinburnu Telsiz ve Beştelsiz, Bağcılar Demirkapı, Güngören Tozkoparan, Kartal Orhantepe, Üsküdar Mehmet Akif Ersoy, Ferah ve Kirazlıtepe, Ataşehir Şerifali, Sultanbeyli Mimar Sinan Mahallesi'nde dönüşümü yapılan konutların teslim edildiği, Beykoz Tokatköy ve Beyoğlu Okmeydanı'nda temellerin atıldığı belirtiliyor. Büyük depremin ne zaman vuracağı bilinemezken Bakanlık, ülke genelinde kentsel dönüşüm çalışmalarının 2035'te tamamlanmasını hedefliyor.

Nüfus 5,1 milyon kişi arttı

Büyük Marmara depreminin yaşandığı 1999 yılında İstanbul'un nüfusu 10 milyon 786 bin 300 kişi idi. Aradan geçen 23 yılda yeni büyük deprem riski dolayısıyla nüfusun azaltılması ya da en azından artışının durdurulması gerekirken, il nüfusuna 5 milyon 121 bin 651 kişi daha eklendi. Ancak bu gelişme aldığı net göçten çok nüfus artışından kaynaklandı. 2022 sonunda 15 milyon 907 bin 951'e ulaşan İstanbul nüfusu, 1999 yılına göre yüzde 47,5'lik artış kaydetti. Aynı dönemde Türkiye'nin toplam nüfusu ise yüzde 37 arttı. Toplam ülke nüfusu içinde İstanbul'un payı yüzde

18,7'ye kadar çıktı. Başka deyişle ülke nüfusunun yaklaşık beşte biri İstanbul'da yaşıyor.

İnşaatlar tam gaz

İstanbul'da 1999 depreminden sonra da artmaya devam eden nüfus paralelinde yapılaşma da sürdü. Özellikle 2011- 2019 döneminde kentte adeta bir inşaat patlaması yaşandığı dikkati çekiyor. Kahramanmaraş depreminde yıkılan çok sayıda yeni bina dikkate alındığında İstanbul'dakilerin, yeni deprem yönetmeliği sonrası inşa edilmiş olsa da ne oranda depreme dayanıklı olduğu bilinmiyor.

TÜİK veri tabanından yapılan hesaplamaya göre 2000 yılı başından 2022 yılının Eylül sonuna kadar olan dönemde İstanbul'da müteahhitler konut ve diğer amaçlarla kullanılacak, 522,6 milyon metrekare yüzölçümlü ve 2 milyon 719 bin 180 konutun yer alacağı toplam 304 bin 964 bina yapımı için inşaat ruhsatı aldı. Aynı dönemde toplam yüzölçümü 330,9 milyon metrekare olan ve 1 milyon 731 bin 157 dairenin bulunduğu 183 bin 483 bina için yapı kullanım izni verildi.

İSTANBUL'UN İÇ GÖÇ TRAFİĞİ (Kişi)

	Aldığı	Verdiği	Net
2008	374.868	348.193	26.675
2009	388.467	348.986	39.481
2010	439.515	336.932	102.583
2011	450.445	328.663	121.782
2012	384.535	354.074	30.461
2013	437.922	371.601	66.321
2014	438.998	424.662	14.336
2015	453.407	402.864	50.543
2016	369.582	440.889	-71.307
2017	416.587	422.559	-5.972
2018	385.482	595.803	-210.321
2019	498.676	378.305	120.371
2020	328.632	381.654	-53.022
2021	385.328	408.165	-22.837
14 yıl	5.752.444	5.543.350	209.094

YAPIM TARİHLERİNE GÖRE MESKEN SAYISI

	Adet	Pay, (%)
1980 ve öncesi	493.276	10,4
1981-2000 dönemi	1.750.833	36,8
2001-2021 dönemi	2.173.468	45,7
Bilinmeyen	337.508	7,1
TOPLAM	4.755.085	100,0

Konut sayısı ikiye katlandı

TÜİK'in Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması'na göre 2021 itibariyle İstanbul'daki binalarda 4 milyon 755 bin 86 hane halkı yer alıyor. Bunlardan 493 bin 276 hanenin bulunduğu binalar 1980 ve öncesinde, 1 milyon 750 bin 833 hanenin binaları 1981-2000 döneminde, 2 milyon 173 bin 468 hanenin binaları 2001-2021 döneminde yapılmış, 337 bin 508 haneyi barındıran binaların yapım tarihi ise bilinmiyor.

Bu istatistikte sadece hane (mesken) sayıları yer alıyor. Bunların yanında ayrıca halka açık ikamet yeri, ofis/işyeri, otel, toptan ve perakende ticaret yeri, trafik ve iletişim binaları, sanayi binaları, kamu binaları ve eğlence, eğitim, hastane, bakımevi gibi ikamet amaçlı olmayan diğer binalardan oluşan on binlerce yapı bulunuyor.

Sanayi tesisleri tehdit altında

Ağır sanayi tesislerinin İstanbul ve çevre illerde yoğunlaşması nedeniyle, bölgede beklenen yeni büyük depremin riski katlanıyor. 17 Ağustos 1999 depremi sonrası Kocaeli'nde, 200 ton susuz amonyak maddesinin havaya dağılması, 1.200 ton kriyojenik sıvı oksijenin serbest kalması, TÜPRAŞ petrol rafinerisinde çıkan yangınlar, sıvı petrol gazı sızıntısı ve petrol dökülmesi gibi sonuçlara yol açan birçok kimyasal kaza meydana gelmişti.

TMMOB, yerleşim alanlarının içinde kalmış kimyasal üretim, depolama vb. tesislerinin kent dışına taşınması, büyük endüstriyel kazalara yönelik acil durum planları hazırlanması, kaza senaryoları modellemelerinin yapılması, İstanbul'da kimyasal maddelerin envanterinin çıkarılarak olası bir depremde bu kimyasalların ve bunlardan kaynaklanabilecek sorunların nasıl bertaraf edileceğinin belirlenmesini talep ediyor.

TMMOB, ayrıca I. ve II. Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler kapsamında yer alan sanayi tesislerinin ve doğalgaz boru hatlarının, LPG boru hatlarının, yerleşim alanları içerisinde kurulan ve işletilen akaryakıt istasyonlarının ve tüp gaz satış bayilerinin taşımakta olduğu yangın ve endüstri kazaları olasılıklarının kentleri patlamaya hazır birer bomba haline getirme ve yaşam güvenliğini ortadan kaldırma potansiyelinin yüksek olduğuna işaret ediyor.

4 bin kamu binası riskli

İstanbul Valiliği bünyesinde yer alan İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (İSMEP) İstanbul Deprem Riski Azaltma ve Acil Durum Hazırlık Projesi için altı uluslararası bankadan temin ettiği 2,4 milyar Euro'luk kredi ile 2006 yılından bugüne kadar depreme hazırlık amacıyla öncelikle kamu binalarını güçlendirme, yenileme ve afet eğitimi projeleri yürütüyor. İstanbul'da deprem dayanıklılığı sağlanması gereken kamu binası sayısı 4.000 dolayında olduğu belirtiliyor. Bu çerçevede okullar, hastaneler, yurtlar, sosyal hizmet binaları ve idari binalardan oluşan 1.545 kamu binasının proje kapsamında güçlendirildiği veya yıkılarak yeniden yapıldığı belirtiliyor.

İstanbul Yenileniyor

Platformu İBB Şehircilik Grubu şirketleri tarafından kentsel yenileme, iyileştirme ve yaşanabilir mekânlar oluşturma amacıyla 5 Temmuz 2021'de İstanbul Yenileniyor Platformu kuruldu. Platform, bugüne kadar 38 ilçe ve 584 mahalleden, 468 bin 904 kişiyi kapsayan 5 bin 452 dönüşüm başvurusu aldı. Alınan tüm başvurular, yaklaşık olarak 117.226 konut ve 10 bin 770 ticari olmak üzere toplam 127 bin 996 bağımsız birimi kapsıyor.

Riskli yapıların tespit çalışmalarını yapan platforma, 1999 ve öncesinde yapılmış özel mülkiyetteki konutlar için hem yurttaşlar hem vatandaşlar internet üzerinden bu platforma başvurabiliyor, çağrı merkezinden bilgi alabiliyor. Başvuru üzerine hazırlanan taslak çalışmalar ücretsiz hazırlanıyor.

İstanbul'dan kaçış başladı

Öte yandan İstanbul'un en çok göç alan il olmaya devam ederken, aynı zamanda en çok göç veren il de olduğu belirlendi. Özellikle son yıllarda aldığından daha fazla göç verdiği ve az da olsa "net" göç verir hale geldiği dikkati çekiyor.

TÜİK'in iç göç verilerine göre İstanbul, 2008-2021'i kapsayan 14 yılda diğer illerden toplam 5 milyon 752 bin 444 kişilik göç alırken, aynı dönemde diğer illere de 5 milyon 543 bin 350 kişilik göç verdi. Böylece ilin nüfusunda, 14 yılda göçler kaynaklı net artış 209 bin 94 kişi oldu. 2016 yılına kadar net göç almaya devam eden İstanbul'un anılan yıldan itibaren izleyen dönemde ise 2019 hariç net göç verdiği belirlendi. İstanbul'dan en büyük net göç 210 bin 321 kişi ile 2018 yılında verildi.

2019'da yeniden net göç alan il, pandemi dönemi olan 2020 ve 2021'de net göç vermeye devam etti. İstanbul'un son 14 yılda en fazla göç aldığı il 256 bin 594 kişi ile Ankara. Bu ili 254 bin 626 kişi ile Tokat, 213 bin 736 kişi ile Kocaeli, 200 bin 82 kişi ile Ordu ve 198 bin 880 kişi ile İzmir izliyor. Aynı dönemde İstanbul'dan en fazla göç edilen il ise 313 bin 519 kişi ile Kocaeli oldu. Bu dönemde İstanbul'dan 275 bin 246 kişi Tekirdağ'a, 243 bin 669 kişi Ankara'ya, 232 bin 169 kişi Tokat'a, 209 bin 617 kişi Ordu'ya göç etti.

Abdulkadir Selvi

Kızılay Başkanı'na '1 tane çadır bile vermediniz mi?' diye sordum

10 ilimizi yıkan depremin yaralarını sarmaya çalışırken, bazı çevreler Kızılay'ı hedef aldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da sert bir şekilde tepki gösterdiği Kızılay'a yönelik eleştirilere de duyarsız kalmadım. Tam aksine eleştirileri tek tek Kızılay Başkanı Dr. Kerem Kınık'a sordum. "Bir tek çadır bile vermediniz mi?" diye sordum. Kerem Kınık, "İlk anda 54 bin çadır verdik" dedi. Şimdi sizi Kızılay Başkanı Kınık'la yaptığımız söyleşi ile başbaşa bırakıyorum.

- Sayın Başkan, şu anda neredesiniz?

Şu anda Malatya'dayım, sahadayım. Depremzedelere hizmet ediyoruz. Deprem gecesi hemen yola çıktım. O günden beri depreme maruz kalan 11 vilayetimizde ve 87 ilçemizde sahada çalışmalar yapıyoruz. Ankara'daki Afet Komuta Kontrol Merkezi'ndeki arkadaşlarımıza da geri bildirim yapıyorum. Bakanlarımızla, valilerimizle, koordinasyon yapıyoruz.

BESLENME VE KAN HİZMETLERİNDEN SORUMLUYUZ

- Kızılay, deprem bölgesinde hangi hizmetler veriyor?

Türkiye'nin bir afet müdahale planı var. Bu afet müdahale planının 25 hizmet kümesi var. Biz beslenme ve kan hizmetlerinden sorumluyuz. Bunun dışında tabii 155 yıllık bir afet kurumu olduğumuz için, kapasitelerimizi de devletin hizmetine sunduk.

- Kapasite olarak ne var?

Kızılay lojistik olarak 2 bin aracımız var. TIR'larımız, kamyonlarımızla dağıtım sistemimiz var. Bizim bölgede lojistik merkezlerimiz vardı. Çok hızlı bir şekilde afet lojistik merkezlerimizi açtık. Barınma konusunda birinci derecede sorumluluk AFAD'da. Biz de AFAD'a destek veriyoruz.

KIZILAY ÇADIRLARI NEDEN GÖRÜNÜYOR

- Kaç çadır verdiniz?

54 bin çadır verdik ve kurduk.

- Kızılay'ın bir tane bile çadırı yok deniliyor ama siz 54 bin çadır verdik diyorsunuz.

Üstünde AFAD yazan çadırlar var ya, o çadırların da büyük bir kısmını AFAD'a biz diyoruz. AFAD hem Kızılay'dan hem de başka özel şirketlerden de çadır tedarik ediyor. Barınma sorumluluğu AFAD'da olduğu için onlara veriyoruz. İlk zamanlarda AFAD kendi logosu ile birlikte bizim logomuzu da kullanıyordu. Böylece toplumsal belleğin sahada aradığı hilalimiz de görünür oluyordu ama daha sonra sadece kendi kurumsal logolarını konumlandırmayı tercih ettiler. Deprem olduğunda destek kapasitemizin tamamını bölgeye sevk ettik.

DEPOLARIMIZDA 40 BİN ÇADIR VARDI

- Kızılay'a "Bir çadırın bile yok muydu?" diyenler oldu, deprem olduğunda ne kadar çadırınız vardı?

Bizim Türkiye'deki depolarımızdan 40 bin, 14 bine yakın da yurtdışı depolarımızdan ve Kızılhaç Kızılay Federasyonu'ndan olmak üzere aşağı yukarı 54 bin civarında çadır sevkıyatı yaptık. Bunları AFAD'a teslim ettik, kurulmalarına yardımcı olduk.

GÜNDE 50 KONTEYNER ÜRETİYORUZ

- Konteyner hizmetiniz oluyor mu?

Bizim Malatya'da bir üretim üssümüz var. Konteyner yapan bir fabrikamız var. Depremden 3 ay önce açıldı. Fakat deprem sırasında çalışan arkadaşlarımızdan kayıplarımız oldu. Yakınları enkaz altında kalanlar oldu. Hemen dışarıdan takviye yaptık. Şu an günde 50 civarında konteyner üretip afetzedelere ulaştırıyoruz.

MOBİL SAĞLIK EKİBİ

- Sağlık hizmeti ne olarak ne yapıyorsunuz?

Kan hizmetlerimiz devam ediyor. Depremde 100 bin civarında bir yaralanma oldu. Hamdolsun vatandaşlarımızdan çok ciddi kan bağışı topladık. Bir günde 50 bin ünite kan topladık. Ayrıca 6 ilde Kızılay'ın doktorlarından, hemşirelerinden oluşan mobil sağlık hizmeti veriliyor.

- Depremzedelere psikososyal destek veriliyor mu?

Şu ana kadar yaklaşık 26 bin kişiye psikolojik destek verdik.

GÖNÜLLÜLERİMİZ SAHADA

Sahada şu an yaklaşık 4 bin gönüllümüz var. 1200 civarında profesyonel ekibimiz sahada. İnsan yardım malzemelerini, gıda maddelerini, giyim malzemesini, battaniye vesaire gibi ihtiyaçları merkezde ve 2 bin 155 köyde dağıtıyorlar. Gıda almak için geldiklerinde çocuk maması, çocuk bezi gibi ihtiyaçlarını da karşılıyorlar. Kızılay kadın gruplarımız çalışıyorlar. Kadınların hijyen seti dahil olmak üzere ihtiyaçlarını karşılıyorlar.

WHATSAPP UYGULAMASI

Ayrıca vatandaşlara açmış olduğumuz bir WhatsApp uygulamamız var. Konumunu oraya atıyor, konum attığı anda kendisini en yakın olan insani hizmet noktalarına yönlendiriyoruz.

PAYLAŞIMLARIN ÇOĞU YALAN

- Kızılay'ın aleyhindeki haberler sahadaki çalışmalarınızı etkiliyor mu?

Sürekli olarak bölgede çalıştığımız için çok takip edemiyorum. Kızılay ekipleri olarak şu anda sahanın tozunu yutuyoruz. Medyadaki, sosyal medyadaki paylaşılan pek çoğu yalan. Samandağ'da hiçbir hizmet yok denildiği sırada Samandağ'daydım. Biz Samandağ'daki vatandaşlarımızla sarılıp ağlarken, Kızılay başkanı nerede diye haberler yapıyorlardı. Kızılay başkanı nerede? Samandağ'da. Bizim de hatalarımız

olabilir. Ama bu doğru bilgilere dayanmalı ve insafli olmalı. Sahada gönüllülerimiz zaten çok yüksek stres altında çalışıyorlar. 4 bin gönüllü sahada çalışıyor. Bu çocuklar çadırlarda yatıyor, konteynerlerde yatıyor, arabalarda yatıyorlar. Bunların takdire ihtiyacı var, morale ihtiyacı var. Ama bu tür yalan haberler moral bozuyor. Kızılay nerede? Kızılay nerede olacak, depremzedenin yanında.

60 MİLYON ÖĞÜN YEMEK VERDİK

- Kızılay'a yönelik eleştiriler insaf ölçülerini aşıyor mu?

Bazı insanlarda bilgi eksiği olabilir, bu bizden kaynaklanıyor olabilir. Raporlarımızı düzenli olarak internet sitemizde yayınlıyoruz. Orada inceleyebilirler. Bugüne kadar 60 milyon öğün sıcak yemek verdik.

5.7 MİLYON İNSANI DOYURACAK KAPASİTEMİZ VAR

- Ayrıca yemek hizmeti de veriyorsunuz değil mi?

Beslenme konusundaki sorumluluk bizde. Bizim Türkiye Afet Beslenme Platformu'muz var. Bu platformlarda sivil toplum kuruluşları var, farklı kamu kuruluşları ve belediyelerden bizim sisteme entegre olan yapılar var. Sahaya kurmuş olduğumuz sahra mutfakları, mobil fırınlar, mobil ikram araçları olmak üzere 748 aracımız sahada. Kızılay ve Beslenme Platformu olarak 638 dağıtım noktasında, 87 ilçede hizmet veriyoruz. 2.5 milyon insana sabah kahvaltısı, öğle ve akşam yemeği hizmeti veriliyor. 5 milyon 700 bin insanı doyurabilecek bir kapasitemiz var. Sahaya 271 bin personel geldi. Onlara da hizmet veriyoruz.

BAĞIŞÇILARIMIZ İKİ KATA ÇIKTI

- Olumsuz haberler Kızılay'a olan bağışları olumsuz yönde etkiliyor mu?

Yok etkilemiyor. Biz, tarihimizin en yüksek bağışını alıyoruz. Bireysel bağışçılar 3 milyonu geçti. Kızılay'a tekil bağışçı sayımız 1.5 milyondur. Bu iki katına çıktı. Küçük bağışçılarımız SMS desteğiyle bağışlarını sürdürüyorlar. Ayrıca Kızılay'a uluslararası fon desteği var. 50'yi aşkın çok büyük fon sağlayıcı uluslararası kuruluş var. Avrupa Birliği'nden, Birleşmiş Milletler'e, Kızıllaç ve Kızılay hareketinden insani yardım ve kalkınma ajanslarına kadar çok büyük fon sağlayıcı kuruluşlarla şu an projelerimizi konuşuyoruz.

Kızılay, sertifikalı bağımsız denetim kuruluşları tarafından düzenli olarak denetlenir. Bağımsız denetim firmaları gelir. Avrupa Birliği'nin fonlarını kullandığımız için Avrupa Birliği bizi denetler. Devlet Denetleme Kurulu, Cumhurbaşkanlığı'mız, İçişleri Bakanlığı düzenli olarak bizi denetler. Dolayısıyla hem hesap verebilirlik ve şeffaflık açısından hem de uluslararası denetim kalitesinde raporlarımızı da sürekli yayınlıyoruz.

İbrahim Kahveci

100 bin kişi niye öldü?

TÜİK nihayet vefat sayılarını açıkladı...

Ülkemizde 2018-2019 yıllarında toplam 862 bin kişi vefat etti... Panedemi ile beraber bu sayı 2020-2021 yılları toplamında 1 milyon 074 bin kişiye yükseldi.

Kısaca pandemi öncesi iki yılda toplam vefat sayısı 862 binden 211 bin kişi daha artarak 1 milyon 074 bin kişiye yükseldi.

Tekrar edelim: Pandemi yıllarında vefat sayısı 211 bin kişi artış gösterdi.

Türkiye’de yıllık vefat sayısında 10-20 bin civarı bir artış normal bir aralık olarak görülüyor. Biz bunu kabaca 15 bin alabiliriz.

Şimdi hesap yapalım: 862 bin vefata 2 yıllık ek ölüm olarak 30 bin daha eklediğimizde beklenen vefat sayısı yaklaşık 892 bin kişi olur. Buna Corona ölümü olarak resmi açıklanmış rakamları da ekleyelim.

(2020 yılı 20 bin 806 ve 2021 yılı 61 bin 480 olarak toplamda 82 bin 286 kişi)

Evet, 892 bin kişiye corona vefatı olarak 82 bin kişi daha eklediğimizde son iki yılda beklenen vefat sayımız 974 bin kişi olmalıydı. Bakın bu rakama hem yıllık 15 bin artışı (2 yıl toplamı 30 bin eder) hem de 82 bin corona vefatını eklemiş oluyoruz.

Son 2 yılda 974 bin vefat beklenirken açıklanan vefat sayısı 1 milyon 074 bin kişidir. Arada tam 100 bin izah edilmeyen fazladan vefat olmuştur. Bu sayı öyle az bir sayı değildir.

Bu sayı özellikle 2020 pandemi sürecinde çok tartışılan gerçek ölümlerin Sağlık Bakanlığı listesine girmediğini göstermektedir.

İki yıllık pandemi döneminde izah edilmeyen toplamda 100 bin kişi daha vefat etmiştir. Bu sayı öyle az bir sayı olmasa gerek...

Neden bu sayının açıklanmadığını ise maske işinden anlayabiliriz. Hatırlarsanız Belediyelerin maske dağıtımına Merkezi Yönetim yasak getirmiş ve maskeyi kendilerinin dağıtacaklarını belirtmişlerdi. Ve o maskeler dağıtılamadığında ortaya böyle bir tablo çıktı...

Kamuoyunda o günlerde tepki çeker diye mi bilinmez ama bugün görüyoruz ki pandemi yönetiminde Türkiye’de açıklanan resmi rakamların iki katından fazla vefat gerçekleşmiş oldu...

Gerisini siz düşünün...

ÇOCUKSUZ NÜFUS ARTIŞI

2009-2021 yıllarında ülkemizde toplam doğan çocuk sayısı 16 milyon 316 bin kişidir. Yine bu 13 yılda ülkemizde vefat edenlerin sayısı ise 5 milyon 444 bin kişidir.

Doğal olarak doğanlardan ölenleri çıkarttığımızda ülke nüfusu bu 13 yılda 10 milyon 872 bin kişi artmalıydı. Ama öyle olmadı... Türkiye’nin nüfusu bu 13 yılda tam 13 milyon 163 bin kişi arttı.

Yani şöyle izah edelim: Doğan çocuk sayısı ile vefat eden insan sayısı arasındaki farktan tam 2 milyon 198 bin kişi daha fazla nüfusumuz artış gösterdi.

Biliyoruz ki Türkiye Batı ülkelerine göç veren bir ülke... Yani aslında doğan çocuk sayısı ile vefat eden insan sayısı farkından daha az nüfus artmış olmalıydı. Ama bırakın daha azını, 2 milyon 198 bin kişi daha fazla nüfusumuzu artırmış...

Peki, kim bunlar?

İşte asıl mesele de bu... Türkiye okumuşlarını Batı’ya kaptırırken Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Türkiye Yüzyılı konuşmasında bahsettiği gibi göç almaktadır.

Erdoğan birçok ülkenin böyle kalkındığını söylerken Türkiye’nin de göç alarak kalkınacağını söyledi.

İyi ama kalkınan ülkeler eğitimli göç alırken Türkiye özellikle düşük eğitimli ve savaşçı nitelikte Doğu ülkelerinden göç alıyor.

Yemenli, Somalili, Iraklı gibi ülkelere göç alarak mı kalkınacağız?

Sizce Türkiye nereye gidiyor... Bu demografik değişimin sonu ne olacaktır?

Hızla yozlaştığımızı tüm rakamlar ortaya koyarken siz daha ne bekliyorsunuz?

Yarın çok geç olacak... Bilesiniz.

24 Şubat 2023, Cuma

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

‘Deprem pişkinleri’ saldırıya geçti

Dünkü yazımda kentsel dönüşüme karşı çıkan siyasileri... İnsanları yıkılmak üzere olan binalarda yaşamaya mahkûm etmek için elinden geleni yapan sanatçıları... Halkı kışkırtan sol örgütleri... Kentsel dönüşüme engel olmak için verilen zorlama yargı kararlarını... Çürük evlerin yenilenmemesi için elinden geleni ardına koymayan ve deprem olunca da yaptıkları haberleri internetten silen medya kuruluşlarını tek tek deşifre etmiştim.

Bu yazıdan sonra **"pişkinler"**in hepsi topyekûn bana saldırıya geçmişler. Umurumda değil. Bu vesileyle tekrar ediyorum. Eğer engel olmasaydınız Hatay'da çok büyük bir kentsel dönüşüm gerçekleştirilecekti. Depreme dayanıksız olan binaların hepsi yenilenecekti. İnsanlar çürük binaların altında kalmayacaktı. **Asrın afetinde can kaybının bu kadar fazla olmasında en büyük sorumluluk sahibi sizsiniz.**

Şimdi de **İstanbul'un çeşitli ilçelerinde kentsel dönüşümü**

engellemeye çalışıyorsunuz. Hem de İstanbul'da yıkıcı bir depremin giderek yaklaştığını bile bile bu sorumsuzluğu yapıyorsunuz. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, beklenen İstanbul depremi için hiçbir şey yapmıyor

Deprem denilince kulağının üzerine yatan, hatta kentsel dönüşüm

projelerine davalar açan İBB Başkanı İmamoğlu'na tek kelime

söyleyemiyorsunuz. Ülkenin geleceği mevzubahis olduğunda hiçbir zaman sorumlu davranmadınız, her zaman sabote ettiniz. Bundan sonra da değişeceğinizi düşünmüyoruz.

Gerçekler yüzünüze vurulduğu için bu kadar öfkeleniyorsunuz. İstedığınız kadar saldırın, pişkinliğinizi yüzünüze vurmaya devam edeceğiz.

ASRIN AFETİNDEN SONRA SEÇİMLERİN ÖNEMİ DAHA DA ARTTI

Biliyorum acılarımız henüz çok taze, ama depremin yaralarının sarılması, ülkemizin ayağa kaldırılması için 2023 seçimlerini de konuşmalıyız. 2023 seçimlerinin **"Türkiye için kader seçimi"** olduğunu hep yazdık. Şimdi 6 Şubat depreminden sonra önemi daha da arttı. Seçimlerden sonra sadece deprem

bölgesinde güvenli konut hamlesi başlatmayacağız. Tüm Türkiye'de bu dönüşümü sağlamalıyız. Bu dünyaya örnek olacak bir proje. Bunu gerçekleştirmek için **"güçlü ve tecrübeli bir yönetime"** ihtiyaç var.

Seçimlerde Türkiye seçmenin karşısına büyük ihtimalle iki aday çıkacak. Bu adaylardan biri Cumhurbaşkanı **Erdoğan**. Bugüne kadar yapacağım dediği her şeyi yaptı. Bunu birçok doğal afette gördük. Bugün de destekleyen veya desteklemeyen tek bir kişi, **"Erdoğan vaat ettiği konutları 1 yıl içinde yapamaz"** diyemiyor. Oyunu verse de vermese de her vatandaş **Erdoğan'ın depremzedeleri çaresiz bırakmayacağını** biliyor.

6'lı Masa'nın adayına gelince... Henüz bir aday açıklanmadı. Ancak görünen o ki CHP Lideri **Kılıçdaroğlu** bir adım önde. 46 masumun yaşamını yitirdiği 6-7 Ekim ayaklanmasının faili olarak yargılanan **Selahattin Demirtaş**, son Twitter paylaşımında **"Yürü Bay Kemal"** diyerek adaylığının önünü bir kez daha açtı. Eğer kentsel dönüşüm sokaklara hendek kazılarak yapılacak olsaydı **Demirtaş-Kılıçdaroğlu** ikilisinin deprem sonrasında yeni şehirler yapabileceğine inanabilirdik. Ancak kentsel dönüşüm çok ciddi bir iş.

2023 seçimlerinde tartışacağımız tek konu, depreme dayanıklı şehirlerin kurulması olacak. Seçmen inandırıcı bulduğu adaya oy verecek. Halkın bu konuda ferasetine çok güveniyorum. 20 yıldır beni hiç yanıltmadı.